

Henryk Sinkiewicz je mnogo potoval, bil je v Ameriki in Afriki, živel je mnogo v ljubljenskem Parizu. Dama na Poljskem je imel veliko posestvo, kamor je zahajal med svoj narod, ki mu je bil vedno iz dna srca vdan in zvest. To posestvo mu je poklonilo poljsko plemstvo kot dar poljskega naroda. — Po izbruhu vojne se je nastanil v Švici ter se je tam posvetil poljskemu pomožnemu delu. Politiško ni nastopal. Njegove simpatije so bile pač bolj na strani entente, toda zaman je bil ves trud četverozveze, da bi ga pridobila za izjavo, ki bi se protivila onim poljskim narodnim stremjenjem, ki hočejo v zvezi s centralnimi državama zasigurati poljskemu narodu nove svetle čase. — S Poljaki žaluje za njim ves slovanski svet, katerega duševna last so postali njegovi veliki romani, vence mu polaga na grob vse kulturno človeštvo. saj ga menda ni jezika, ki bi nanj ne bila prevedena vsaj njegova glavna dela. — Slava spominu tega pisatelja-orjaka in velikega Slovana.

— Slikar Ženišek †. V Pragi je umrl dne 15. novembra slavni češki slikar Fran Ženišek, profesor na praški umetniški akademiji. Doživel je starost 67 let.

Vilko Mazi:

Prišla je moja mati . . .

Sredi noči sem planil iz težkih sanj. Ves potan sem bil in ko sem se razgrnil, me je oblihl mraz po vsem životu . . .

Blodil sem po tem silnem pragozdu brez smotra in potov. Blodil sem med smrekami, visoko štrlečimi v mesečino. Da, prav tu v bližini je bilo nekje, kjer je zdaj moj resnični dom, tesna lesena halupa, skoro do strehe zakopana in skrita v zemljo. Ali ni bilo že dovolj potov v štirih dolgih urah službe pri predstajah in v postojanki? Mrzle sape so se preganjale med vitkimi debli, stresale ohlapne žice na kolih, lomile suhe veje in dvigale rjave liste s tal. Človeku pa so hotele seči do mozga. Jaz sam bi si bil rad zakril ušesa s čepico ali ovratnikom, toda kako bi mogel potem tirjati od straži, ki se ne smejo dve dolgi uri ganiti z mesta, da bi imele proste uhlje? V noči se je treba bolj zanašati na sluh nego na vid. Sovražna črta je pred nami komaj lučaj daleč. Treba skrajne opreznosti. Kdo ve, ali se ne dvignejo ta ali oni trenutek celi roji, izkoristijo priliko, pa se priplazijo do žic ali planejo v nekaj skokih nanje in hipoma so tu. Vsa odgovornost je v teh urah na mojih ramah.

Postajal sem pri predstajah. Od postojanke držo do njih mnogokrat zavijuzeni in globoko izkopani jarki. Na koncu vsakega jarka stoji po dva moža na pažnji. Toliko, da jima gleda glava iz zemlje. Puška je zmerom nabita in pripravljena. Ko se le kaj zgane v bližini, že zdrvi košček jekla v ono stran — mnogokrat tudi na suho vejo, ki jo je sapa mimogrede odlomila. Nobene besede ni med temi ljudmi. Ali dve dolgi uri človek ne more biti brez misli, tadi če je vse naokolo mir. Kam romajo misli teh ljudi? Bog zna! — Tam na levem krilu je stal sinoči v prvih urah postaren mož, oče štirih otrok, poleg njega mlad fant, črnih, kuštravih las, pravi tržaški otrok. Tega fanta sem že tolikokrat čul med dnevom prepevati kje v gozdu sentimentalne južne arije. Krasen tenor ima v njem podlago. Kam so pojadrle misli tega mladenca? Preletale so nemara južne gaje, vse svobodne in tople. Sosed njegov pa pri svoji družini. Vsak zase sta utonila v mislih in se pozabila. Dolgo sem tako stal poleg njiju. Vsi trije brez besed . . . Sovražen strel v bližini. Divje je plusnilo jeklo v smreke, in zategnjen, droban glas je jokalo skozi gozd. Oba sta planila k puškam, misli so se vrnile iz gajev in doma . . .

To so podobe teh noči, teh dolgih noči. Počasi se vlečejo minute, strašno se obotavlja čas. Noč za nočjo je tako.

Nocoj sem bil utrujen in komaj sem pričakal, da so potekle moje ure. Prezebel sem se vrnil v bajto. Skodelica čaja, ki mi ga je pripravil sluga, se mi je vrlo prilegla. Nenavadno hitro me je zajelo spanje, in kakor mi je že ležišče borno, usnul me je kraljevi sen.

Ali sredi noči sem planil iz težkih sanj. Prišla je moja mama . . . Ko so me sanje nosile po gozdu brez potov in smotra, sem jo mahoma ugledal, kako se je izluščila iz mesečine. Obstal sem na mestu kakor okamenel. Kaj išče moja mati tu? — Vse tiste poteze obraza mi je pokazala mesečina, ki sem jih naposled videl v svojih najzgodnejših letih. Moj Bog, resnično, moja mati je bila to! Komaj korak sva si še stala narazen, in hotel sem ji baš planiti okrog vratu, ali v tem trenutku se je obrnila in zdijala proč. Tekel sem za njo, kar so me mogle nesti noge, ali dohiti je nisem mogel. Klical sem jo kakor izgubljeno dete, ali zaman . . . Ko sem jo lovil tako že daleč, daleč, da so mi že odpovedovale noge, se je mahoma obrnila, dvignila roko in mi zažugala. V tem trenutku sem planil iz sanj . . .

Prižgal sem luč, zakaj resnična groza me je zajela. Kaj je hotela moja mati? — Čemu je bežala od mene, čemu mi zažugala? —

Cela vrsta let je, kar mi jo je skrila skopa gomila tam v Vojni vasi. Moja mladost je morala zoreti brez njenega varstva, moja bedna mladost! Bila mi je nešteto-krat v mislih, ali v sanjah malokdaj. Ali kadar je že prišla v sanjah, mi je prinesla zmerom blagoslova in pozdravov in je šla s poljubom od mene. Moja mati!

Topot pa je bežala in žugala . . . Ali nisem bil zdaj več njen sin? S čim sem jo užalil? —

Premišljal sem dolgo, ali ničesar mi ni očitala vest. Saj sem hodil do danes ver- no vsa tista pota, ki mi jih je naročila še ob poslednji uri. Hodil sem jih vkljub vsem bridkostim in bolestim, ki so mi bile tako zveste spremljevalke. Hodil sem jih vkljub vsem razočaranjem in težkim preizkušnjam mladosti. Hodil sem jih s trdno voljo in upom. Zmerom sem imel smoter pred očmi, ki je dejala mati, da leži v neznanji dalji, ali da leži tam gotovo in da treba do nje- ga. Ali sem se mu že približal? — Nekaj toplega diha do mene, nekaj proseva bližino. Tu bo nemara vendarle? —

Segel sem po vizitjé, da bi pogledal materino sliko. V vseh teh neštelih nevarnostih sem jo nosil varno s sabo. Bila mi je čudapolni talizman v vseh težkih urah. Kolikokrat sem moral vreči že vse od sebe, njena slika pa je bila cena mojega življenja! Kolikokrat je bilo treba v blazni naglici pograbiti borno imetje. Kar sem pograbil najprej, je bila vedno podoba matere!

Kolikokrat smo dali slovo življenju! Nikdar bi ne verjel poprej, da se more zaglodati groza res tako globoko v človeški mozeg. Kaj se pravi zaničevati življenje, če ima človek res nekoga, ki ga veže sila ljubezni nanj, in naj je to tudi mati, ki jo že davno zakriva grob! . . . Jaz sam sem bil kdaj med onimi, ki so smešili ljubezen, ali danes vem, da sem storil to, ker nisem poznal ljubezni. V tem spoznanju je dozorela moja mladost. Da, da, smoter se razgrinja, ki ga je napovedala mati pred smrtjo . . .

Segel sem zdaj po vizitjé, toda — kje je materina slika? Moj Bog, ali je res ni? Zaman iščem! Kje, kdaj mi je izginila? — Groza me je! Moj talizman, cena mojega življenja! Kadar je bojna furija divjala, sem se zatekel k njemu. Nobene druge molitve nisem potreboval, da sem si ublažil razpaljene možgane. Drugi so poljubovali slike svoje dece, žene, neveste, sester in bratov. Jaz sem imel samo podobo svoje mrtve matere, druga duša ni čutila z mano pod nebom!

Kam se bom zatekel zdaj, ko zopet prihrume grozote? Zapravil sem svoj taliz-

man — ceno svojega življenja! — Ali je zato prišla moja mati? — Ali je zato bežala od mene in mi zažugala? — — —

V Gozdnatih Karpatih, meseca novembra 1916.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Preden izide prihodnja številka našega lista, imamo tri praznike združene (24.—26. t. m.) Da bodo mogli delo v tiskarni pravočasno dovršiti, prosimo vse sotrudnike, naj nam pošljejo t a k o j svoje prispevke za zadnjo številko v tekočem letu. — Vsem naročnikom in naročnicam, sotrudnikom in sotrudnicam, posebno pa vrlim tovarišem na bojnem polju želimo vesele božične praznike, kolikor je to v teh časih in razmerah kar največ mogoče! Upajmo, da nas vsaj prihodnje leto objamejo blagoslovljene dobrote zaželjenega miru.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.
Last in založba „Zaveze avstrijskega jugo-
slovanskega učiteljstva“.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.
Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.
Promet do 30. nov. 1916 K 132.110-29
Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Ali ste že pidobili maldinskemu listu „Zvonček“ novega naročnika?

Staršem, mladino ljubom, šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani šedeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek	à K	1.—
2. A. Rapè: Mladini, I., II., III., IV. in V. zvezek	„	1.—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek	„	1.—
4. A. Rapè: Dane	„	1.—
5. J. Slapšak: Turk pred Sv. Tlnom	„	1:20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel	„	—80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim	„	1.—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje I. in II. zvezek	„	—60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi, I. in II. zvezek	„	1.—
10. Tvo Trošt: Moja setev I. in II. zvezek	„	1.—
11. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. zvezek	„	—20

∴ Najpripravnejša in najlepša darila za Božič in Novo leto ∴

MLADINSKI SPISI,

ki jih je izdalo in založilo

„Društvo za zgradbò Učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

Cena vsaki knjigi, ki je lepo vezana in bogato ilustrirana, je s poštnino vred le 1 K 30 vin.

„ZVONČEK“.

List s podobami za slovensko mladino.

∴ ∴ Letniki od III. do XVII. ∴ ∴

V navadni vezbi 6 K, elegantno vezan 7 K.

Vsi ti spisi se naročajo v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani in v vsaki knjigotržnici.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo Francišškanska ulica šte. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštno tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natis uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.